

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16478 2500 BL Den Haag

Tweede Kamer der Staten Generaal
Leden van de vaste commissie Binnenlandse Zaken

**Inspectie
Overheidsinformatie en
Erfgoed**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16478
2500 BL Den Haag
<https://www.inspectie-oe.nl>

Datum 09 mei 2023
Betreft Position paper Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed ten behoeve
van rondetafelgesprek 17 mei 2023

Uw e-mail van
23 februari 2023

Geachte Leden van de commissie Binnenlandse Zaken,

De informatiehuishouding van de overheid is van groot belang voor haar functioneren en is de basis voor een goede informatievoorziening: onze overheidsinformatie moet duurzaam toegankelijk, geordend, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar zijn, nu en in de toekomst. In de praktijk worden er tekortkomingen geconstateerd. Recentelijk zijn hierover door diverse partijen adviezen uitgebracht, in het bijzonder over chatberichten. De Inspectie had hier al eerder aanbevelingen over gedaan in haar rapport over de archivering van chatberichten bij het ministerie van Algemene Zaken.¹ Het Kabinet heeft op deze adviezen en rapporten gereageerd in een brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer, op 6 april 2023. In dit position paper geeft de Inspectie haar standpunt voor het Rondetafelgesprek over recente adviezen die zijn uitgebracht over het bewaren en beheren van chatberichten bij de overheid op 17 mei aanstaande.¹

Rol van het toezicht

De Inspectie beoordeelt structureel of het informatiebeheer van de centrale overheid op orde is. De Inspectie doet dat vanuit haar rol als toezichthouder op de naleving van de Archiefwet. Deze wet geeft – op hoofdlijnen - voorschriften voor een goed informatiebeheer. Een goede uitvoering van de wet is een randvoorwaarde voor het kunnen oplossen van andere informatievraagstukken zoals uitvoering geven aan Woo-verzoeken. Bij de invulling van haar toezicht gaat de Inspectie uit van de verschillende belangen die de Archiefwet dient. Deze belangen zijn de goede bedrijfsvoering van en verantwoording door de betreffende overheidsorganisatie, de positie van de recht- en bewijszoekende burger, het belang van onderzoek en cultureel erfgoed. De Inspectie is de hoeder van deze belangen van de samenleving en

---

¹ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2023A01259

democratie. De Inspectie signaleert risico's en knelpunten en intervenueert waar het niet goed gaat.

Zoals enkele andere rijksinspecties werkt de Inspectie onafhankelijk van binnen de overheid aan het toezicht op de overheid. De Inspectie werkt niet in opdracht van derden, maar staat voor verbetering van het informatiebeheer. Daarmee staat de Inspectie meer op afstand van organisatiebelangen dan andere spelers in de sector van de informatiehuishouding. De Inspectie is daarmee de *countervailing power*. Deze rol vervult de Inspectie al enige decennia. De komende tijd wordt deze rol versterkt door meer capaciteit. De Inspectie bouwt de organisatie geleidelijk en zorgvuldig op om de kwaliteit van onderzoek en interventies te kunnen waarborgen. Ook de nieuwe Wet op de Rijksinspecties kan de rol van onafhankelijke toezichthouders in het algemeen en het toezicht op overheidsinformatie in het bijzonder versterken. Hiernaast kijkt de Inspectie ook naar haar eigen instrumenten. De Inspectie is inmiddels begonnen met verscherpt toezicht.

Wat zijn de zorgen van de Inspectie voor de komende jaren?

In alle hectiek rondom deelaspecten van de informatiehuishouding is het zaak het grotere geheel in beeld te houden. Nu wordt er veel en ad hoc gekeken naar zaken die vooral politiek en bestuurlijk impact hebben zoals de focus op middelen als berichtenapps en e-mails en minder op het robuust maken van de volledige informatiehuishouding en het kunnen afleggen van verantwoording. Ook ligt er een grote focus op de Haagse beleidskernen. Echter, gebrekkig informatiebeheer bij de uitvoerende organisaties heeft vaak meer directe gevolgen voor burgers en bedrijven. Zij moeten ook over de informatie kunnen beschikken om na te gaan waarom bepaalde beslissingen voor of over hen zijn genomen. De Inspectie zal daar zelf ook aandacht aan geven.

Maatregelen

Als reactie op de verschillende adviezen die recentelijk zijn uitgebracht, is het kabinet onder andere voornemens om het begrip "archiefbescheiden" te verduidelijken. Dat sluit aan bij een aanbeveling van de Inspectie. In haar rapport *De archivering van chatberichten bij het ministerie van Algemene Zaken* constateerde de Inspectie dat het voor organisaties niet altijd duidelijk is wat wel en niet onder de Archiefwet valt. Ze menen daar zelf een zekere interpretatieruimte voor te hebben. Het is daarom van belang dat de (nieuwe) Archiefwet meer duidelijkheid geeft over de afbakening van het begrip "archiefbescheiden" of "document". Daarbij is ook aandacht nodig voor nieuwe verschijningsvormen van informatie en voor automatisch gecreëerde en vastgelegde informatie.² De selectielijsten zijn vervolgens het geëigende instrument om vast te leggen hoe lang de archiefbescheiden worden bewaard. Informatiestromen veranderen van aard en nemen in omvang toe. Dat betekent dat een goede strategie voor selectie en vernietiging van informatie, en een goede uitvoering daarvan, nog belangrijker wordt. Het blijft belangrijk te benadrukken dat altijd de inhoud en niet de vorm van de informatie hierbij

---

² Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, [De archivering van chatberichten bij het ministerie van Algemene Zaken](https://www.inspectie-oe.nl/publicaties/rapport/2022/10/03/rapport-ministerie-algemene-zaken). Rapport over naleving van de Archiefwet (2022) p. 18. <https://www.inspectie-oe.nl/publicaties/rapport/2022/10/03/rapport-ministerie-algemene-zaken>

leidend zou moeten zijn. De sleutelfunctiemethodiek, zoals toegelicht in de kabinetsreactie, biedt aanknopingspunten om informatiestromen als chatberichten of e-mails te beheren. Deze methode brengt echter ook risico's met zich mee voor de duurzame toegankelijkheid van deze informatie. Omdat de binding aan een functie bepaalt hoe lang een bericht wordt bewaard, is het succes van deze methodiek sterk afhankelijk van het bepalen van de juiste sleutelfuncties. De Inspectie stelde eerder al vast dat enkel het aanwijzen van een generieke lijst topfunctionarissen onvoldoende is als het doel is om een werkproces te kunnen reconstrueren. Relevant daarbij is de vraag tot op welk detailniveau men wil kunnen nagaan hoe zaken zijn verlopen. Daarnaast is een voorwaarde voor duurzame toegankelijkheid van chatberichten en e-mails dat ze in samenhang moeten kunnen worden gebracht met de overige informatie uit de processen waar het bericht betrekking op heeft. Anders kan achteraf niet goed worden nagegaan hoe processen zijn verlopen. Ook bij het geautomatiseerd opslaan en bewaren van grote hoeveelheden e-mails en chatberichten blijft het dus van belang dat te allen tijde de context van deze informatie vast te stellen is.³ Het moet duidelijk zijn waar berichten over gaan en het moet eenvoudig vast te stellen zijn welke andere informatie bij een dergelijke conversatie of een dergelijk proces, dossier of zaak hoort.⁴ Alleen een groot stuwmeer aan apps of e-mails bewaren, lost geen problemen op.

Wat kan de samenleving verwachten van de Inspectie?

- Zij werkt permanent aan een zo actueel mogelijk beeld van het informatiebeheer bij de centrale overheid in zijn geheel en per organisatie. Hierbij werkt de Inspectie nauw samen met andere betrokkenen bij het informatiebeheer van de overheid.
- Zij biedt een ieder de mogelijkheid om melding te maken van risico's die het informatiebeheer van de overheid raken. Deze meldingen worden beoordeeld en zijn een belangrijke trigger voor onderzoeken door de Inspectie.
- Zij onderzoekt risicogericht (aspecten van) de informatiehuishouding waar grote problemen voor de samenleving dreigen te ontstaan of al ontstaan zijn. Voorgenomen onderzoeken worden toegelicht in een werkprogramma dat elke twee jaar wordt gepubliceerd.
- Zij houdt een vinger aan de pols van organisaties die onvoldoende presteren en laat pas los als de risico's afnemen.
- Zij agendeert bij de beleidsmakers urgente onderwerpen om die in beleid en/of regelgeving te laten aanpassen.

Met vriendelijke groet,

Drs. O. Andersen

Hoofinspecteur Overheidsinformatie
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

---

³ [Reactie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed op handreiking e-mailarchivering](https://www.inspectie-oe.nl/publicaties/brief/2019/01/17/reactie-inspectie-handreiking) (2019). <https://www.inspectie-oe.nl/publicaties/brief/2019/01/17/reactie-inspectie-handreiking>

⁴ *Ten overvloede: dat is iets anders dan "alle stukken bij elkaar in één mapje".*